

De Overtuin
Oranjewoud

beheerplan

De Overtuin Oranjewoud

beheerplan

Colofon

opdrachtgever gemeente Heerenveen
 H. Huisman
 G. Wolters

adviseur Noord Peil landschapsarchitekten
 A.T.E. van der Laan-Meijer
 P.Couperus
 I.Meese

Inhoud

1. Inleiding	5
1.1 Visie	7
2. Inrichtingsmaatregelen	9
2.1 Paden	9
2.2 Water	9
2.3 Beplanting	11
2.4 Bouwwerken	11
3. Beheerplan	13
3.1 Beheergroepen	13
3.2 Beeldkwaliteit en beheermaatregel	14
3.3 Meerjarenplanning	21

Literatuurlijst

Bijlagen

1. Kostenraming eenmalige maatregelen
2. Kostenraming meerjarenplanning
3. Maatregelenplan 1:500
4. Beheerplan 1:500
- 5.. Lijst coderingen

Afb.1 Topografische Kaart

1 Inleiding

De Overtuin Oranjewoud is gelegen ten oosten van Heerenveen en maakt deel uit van het landgoed Oranjewoud. De aanleg dateert van 1670. De geometrische en formele kenmerken van de eerste aanleg zijn gedeeltelijk nog aanwezig. Na 1800 is de formele stijl gewijzigd in een landschappelijke aanleg die tot op heden nog aanwezig is.

In het structuurplan 'De Overtuin' Oranjewoud (2002) is een ruimtelijke analyse gegeven met betrekking tot de historische ontwikkeling en karakteristiek van de tuin. Karakteristiek is de indeling van de vijf verschillende tuindelen en het bosgebied met de vijver en het prieel.

De visie van het structuurplan vormt de basis voor het beheerplan. De voorgestelde maatregelen zijn te verdelen in éénmalige inrichtingsmaatregelen en jaarlijkse onderhoudsmaatregelen. In hoofdstuk 2 worden de inrichtingsmaatregelen beschreven. In hoofdstuk 3 wordt de beeldkwaliteit van het park vastgesteld dat is uitgewerkt in de maatregelen per beheergroep met een fasering en een overzicht van jaarlijkse kosten.

Gebruiksvoorwaarden

Op 30 maart 1953 is door de gemeente Heerenveen aankoop gedaan van de Overtuin te Oranjewoud. De toenmalige eigenaar, de heer M. De Blocq van Scheltinga, heeft zijn eigendommen aan de gemeente verkocht op voorwaarde van de volgende punten:

1. De gemeente moet de overtuin in stand houden in de toestand, waarin die zich thans als park behorende bij het buitengoed Oranjewoud bevindt. De tuin zal als wandelpark voor het publiek moeten worden opengesteld, maar niet mogen worden gebruikt voor openbare bijeenkomsten, aanleg sportvelden, openlucht theater, kampeerplaats, dierentuin of speeltuin. Er mag geen consumptie worden verkocht. De gemeente zal de tuin uitsluitend als wandelpark mogen gebruiken.
2. Bij overtreding van deze voorwaarden volgt een boete van f25.000,00.

Afb. 2 Structuurplan

1.1 Visie

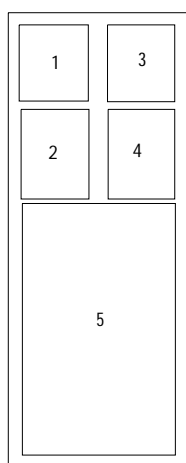
De ruimtelijke kwaliteit van de Overtuin kan worden verbeterd door het ruimtelijk versterken van de middenruimte met de glooiende randen en het versterken van het karakter van de vijf verschillende tuindelen.

Centrale ruimte

- a. Zichtlijnen van de middenruimte vrijmaken.
- b. Keuze in aantal en soorten van solitaire bomen.
- c. Hertraceren van de paden waardoor de centrale ruimte meer een eenheid vormt.
- d. Open maken van de ruimte rondom de vijver en het traceren van een pad langs de vijver.
- e. Vergroten van de vijver door het verwijderen van brug.

Padenstelsel

- f. Versterken van een pad op de overgang van het noordelijk deel met de tuinen en het zuidelijk bosgebied.
- g. Herstellen van tracering van het slingerend verloop van de paden in het zuidelijk deel.
- h. Aangeven van de wenselijke situatie voor de begeleidende bomen langs de paden.

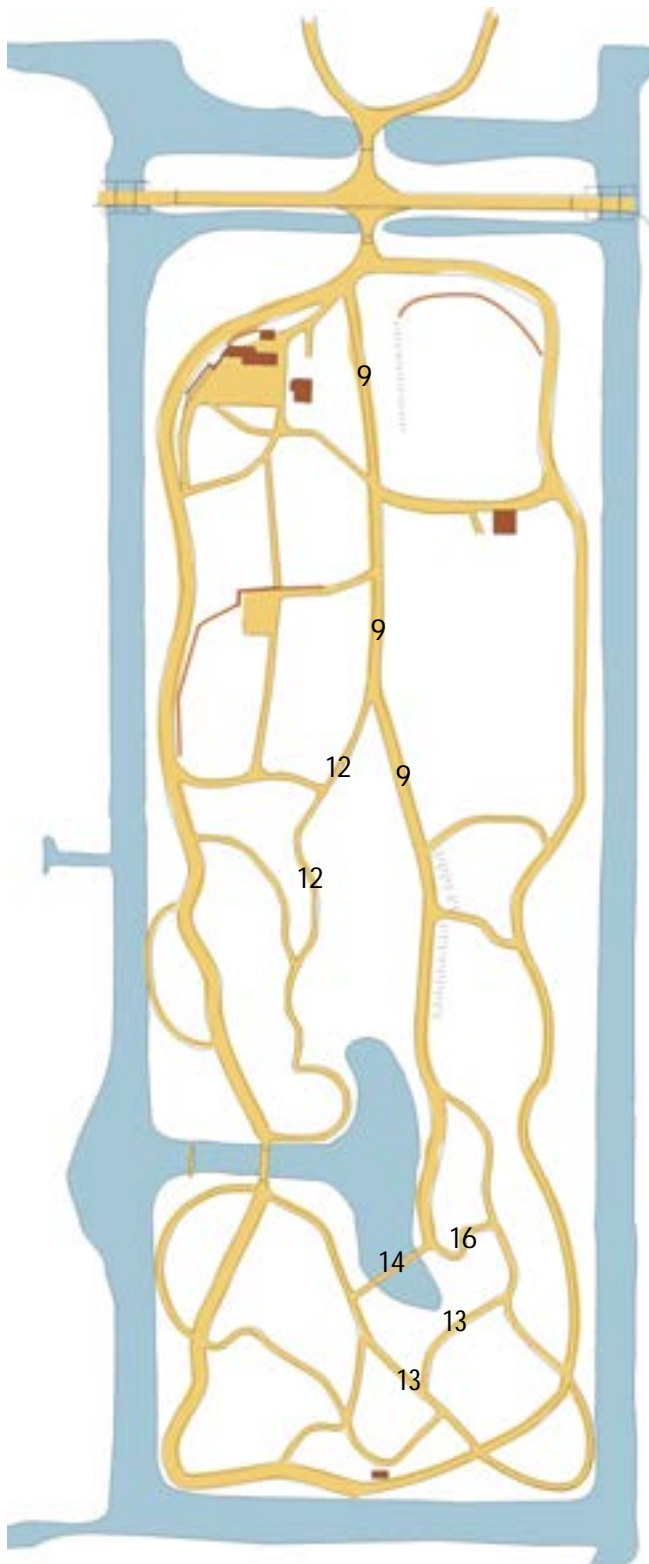
Afb.3 schematische tuinindeling

Tuindelen

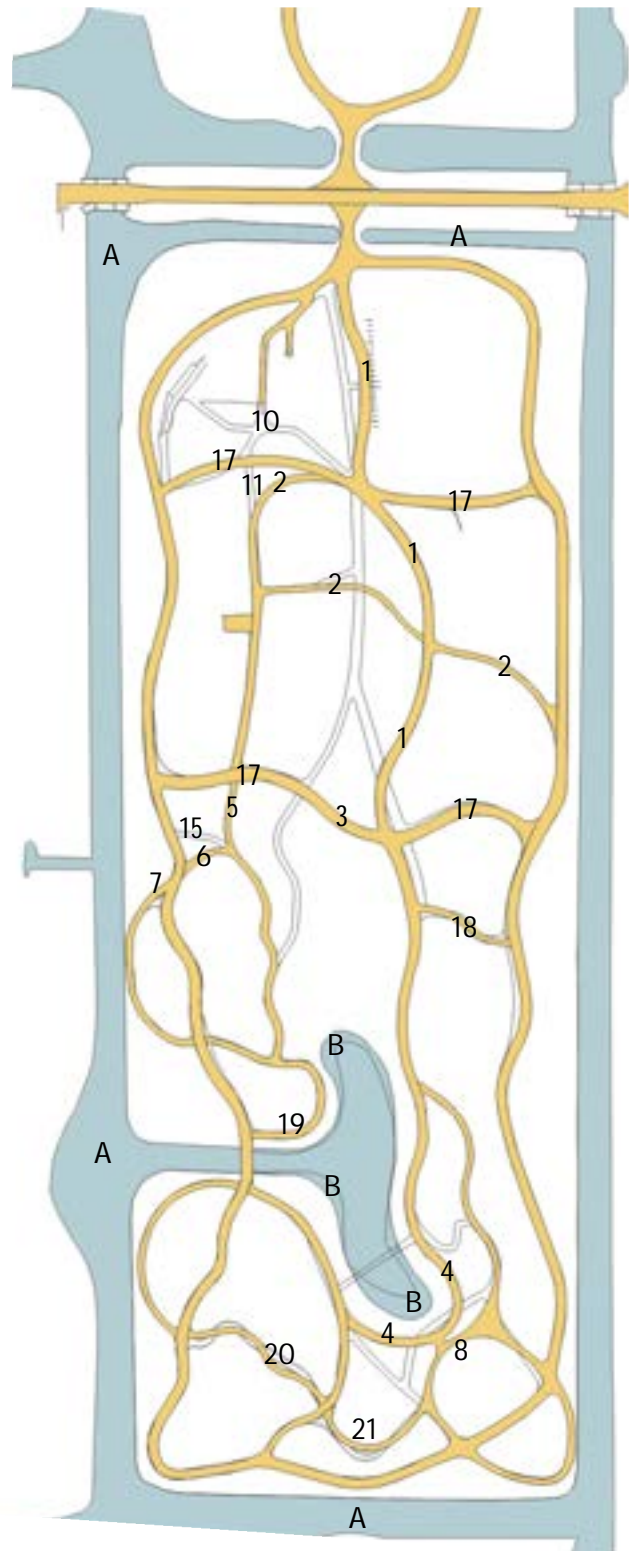
- j. Creëren van beslotenheid rondom de tuinmanswoning door haag.
- k. Verwijderen van pad vanaf de tuin naar de tuinmanswoning.
- l. Toegankelijk maken van tuindeel met tuinmuur en kweektuin.
- m. Versterken van de steilwand in het noordelijk deel.
- n. Aanleg van boomgaard in de open ruimte.
- o. Toekennen van nieuwe functie aan het gebied met de topiary (menagerie).
- p. Bouw van volière.
- q. Verwijderen van de kruidentuin.
- r. Aanbrengen van klimrozen bij de tuinmuur.
- s. Creëren van meer openheid in het tuingedeelte met schuur en ruimte voor een recreatieve voorziening.
- t. Handhaven situatie in het zuidelijk bosgebied met vijver. Maatregelen treffen op gebied van achterstallig onderhoud (opslag langs paden, oeverlijnen en zichtlijnen, uitdiepen van de vijver).
- u. Verwijderen van stuw aan de westkant van de brug.

De verschillende tuindelen (afb.3) bestaan uit:

1. Tuin met tuinmanswoning, tuinmuur en kassen
2. Tuin met topiary en tuinmuur
3. Kweektuin met tuinmuur
4. Tuin met schuur
5. Bosgebied met vijver

Afb.4 huidige situatie paden en water

Afb.5 nieuwe situatie paden en water

2 Inrichtingsmaatregelen

In de visie wordt een aantal voorstellen gedaan die leiden tot éénmalige inrichtingsmaatregelen. Daarbij is onderscheidt gemaakt tussen maatregelen ten aanzien van het padenverloop, het water, de beplanting en de bouwwerken.

2.1 Paden

- aanleg pad in gazon	450 m1	
1. aanleg hoofdpad, 3 m breed		afb.5
2. aanleg zijpad, 1,5 m breed		afb.5
3. aanleg hoofdpad, 3 m breed		afb.5
4. aanleg pad rond vijver, 1,5 m breed		afb.5
- aanleg pad in bos	118 m1	
5. aansluiting op hoofdpad 1,5 m breed		afb.5
6. aanleg zijpad, 1,5 m breed		afb.5
7. aansluiting op zijpad (punt 6)		afb.5
8. aanleg pad		afb.5
- verwijderen pad in gazon	560 m1	
9. verwijderen hoofdpad		afb.4
10. verwijderen paden naar privé-tuin		afb.5
11. verwijderen aansluiting op hoofdpad		afb.5
12. verwijderen zijpad		afb.4
13. verwijderen pad rond vijver		afb.4
14. verwijderen pad en brug over vijver		afb.4
- verwijderen pad in bos	45 m1	
15. verwijderen zijpad		afb.5
16. verwijderen zijpad naar vijver		afb.4
- verbreden paden	290 m1	
17. verbreden hoofdpad		afb.5
- verbeteren paden	180 m1	
18. verbeteren bochten in zijpad		afb.5
19. herstellen pad rond heestergroep		afb.5
20. verbeteren bochten in bospad		afb.5
21. herstellen pad rond heestergroep		afb.5

2.2 Water

- opschonen van waterpartij en -loop	11000 m2	
.A waterloop rond Overtuin en vijver		afb.5
- profileren oevers	260 m1	
B. profileren oever vijverpartij met afrondende oever		afb.5

Afb.6 huidige situatie beplanting en bouwwerken

Afb.7 nieuwe situatie beplanting en bouwwerken

2.3 Beplanting

- rooien bomen	30 st	
1. langs hoofdpad	8	afb.6
2. solitair in zichtas	2	afb.6
3. solitair in zichtas	1	afb.6
4. laanboom	7	afb.6
5. dode solitaires	2	afb.6
6. solitaires	4	afb.6
7. solitair in zichtas	1	afb.6
8. slechte solitaires	3	afb.6
9. laanbomen	2	afb.6
- verplanten bomen	1 st	
10. treurbeuk in helling		afb.7
- planten bomen	29 st.	
11. in boomgaard		afb.7
- rooien		
12. bosschages	4785 m2	afb.6
13. haag langs hoofdpad	23 m1	afb.6
14. haag rond kruidentuin	14 m1	afb.6
15. kruidentuin	420 m2	afb.6
- planten		
16. bosplantsoen	4070 m2	afb.7
17. hagen rond kwekerij	104 m1	afb.7
18. hagen labyrint	750 m1	afb.7
19. sierplantsoen	850 m2	afb.7
20. stinzenplanten	1225 m2	afb.7

2.4 Bouwwerken e.a.

- verwijderen huidig meubilair	
- plaatsen nieuwe banken	6 st.
- plaatsen papiermanden	8 st.
- plaatsen fietsenrekken	15 st.
- plaatsen verlichting	1 st.
- verwijderen en plaatsen infopaneel	1 st.
- plaatsen volière	1 st.
- renovatie dam entree en hekwerk	1 st.
- verwijderen brug over vijver	1 st.
- renovatie brug	1 st.

Afb. 8 Beheergroepen in hoofdgroepen

3 Beheerplan

In het beheerplan wordt voor de verschillende typen beplanting (de beheergroepen) de beeldkwaliteit beschreven. Om de gewenste beeldkwaliteit te bereiken zijn jaarlijkse onderhoudsmaatregelen noodzakelijk. Deze maatregelen zijn omschreven en verwerkt in een meerjarenplanning met een onderhoudsbegroting.

3.1 Beheergroepen

Voor de verschillende typen beplanting zijn de beheergroepen te onderscheiden. Voor de beheergroepen gelden de verschillende beheerniveaus die bij de beheermaatregelen worden uitgewerkt.

B Bomen	V Verhardingen
Bs solitair	Vo onverhard
Bf fruitbomen	Vv verhard
Bl lei/knotvorm	
	BW Bouwwerken
S Bos	Bwp prieel
Ss bos met struikenlaag	Bwb brug
Sk bos met kruidenlaag	Bwd dam
	Bwv volière
H Heesters	Bwk kas
Hs sierheesters	Bwm tuinmuur
Hro rododendron	Bws schuur
Hr rozen	
Hh hagen	M Meubilair
	Mb banken
G Gras	Mf fietsenrekken
Gai gazon intensief	Mp papiermanden
Gae gazon extensief	Mi informatiebord
Gk kruidenlaag	Mv verlichting
St Stinzenplanten	P Privé terrein
St stinzenplanten	(Beheer derden)
W Water	
Ww waterloop	
Wv vijver	
Wo oever/plasberm	

3.2 Beeldkwaliteit en maatregel

Per beheergroep wordt een beschrijving gegeven van de beeldkwaliteit, de maatregel en de randvoorwaarden. Bijbehorende codes komen overeen met de codering in het beheerplan in bijlage 1.

B Bomen

Bs Bomen als solitair

Beeld: alleenstaande boom in open ruimte

Functie: beeldbepalend, markerend in ruimte

Maatregel: gericht op optimale kroonontwikkeling, verwijderen van dood hout:

- Jaarlijks controleren op takbreuk en dood hout
- Verwijderen en afvoeren van dood hout
- Snoeien solitairen 1x/3 jaar, versnipperen en afvoeren

Bf Fruitbomen

Beeld: fruitboom, solitair in gazon

Functie: sierwaarde, vruchten

Maatregel: jaarlijkse vormsnoei:

- Bodemverbetering (1x/4 jaar)
- Eén maal per jaar snoeien
- Snoeihout afvoeren

Bl Bomen als lei-/knotvorm

Beeld: alleenstaande boom met gevormde kroon

Functie: beeldbepalend, karakteristiek element

Maatregel: jaarlijkse vormsnoei:

- Eén maal per jaar snoeien
- Snoeihout versnipperen en afvoeren

S Bos

Ss Bos met struikenlaag

Beeld: bomen met heesters en onderbegroeiing

Functie: gesloten boskarakter

Maatregel: dunnen in verband met lichtinval:

- Eén keer per 3 jaar 10 % bos dunnen om een natuurlijke verjonging in de struikenlaag te ontwikkelen
- In verband met aantasting van het parkbeeld moet afvalhout van bomen en struiken worden afgevoerd of pleksgewijs op rillen plaatsen
- Groenblijvende heesters alleen terugzetten indien noodzakelijk

- Sk Bos met kruidenlaag
Beeld: bomen met kruidachtige onderbegroeiing
Functie: open boskarakter
Maatregel: dunnen in verband met lichtinval (1x/10 jr)
terugzetten opslag:
- Eén keer per 10 jaar op aanwijzing dunnen om ontwikkeling
kruidlaag te stimuleren

- H Heesters
Hs Sierheesters
Beeld: lage of opgaande bloeiende struik
Functie: sierwaarde, accent bij woning
Maatregel: vormsnoei:
- Eén keer per 3 jaar heestergroepen op aanwijzing
terugzetten (gefaseerd)
- In verband met aantasting van het parkbeeld moet afvalhout
van bomen en struiken worden afgevoerd/versnipperen

- Hro Rododendron
Beeld: opgaande bloeiende struik
Functie: sierwaarde, accent in bos
Maatregel: vormsnoei bij oudere struiken:
- Eenmalig terugzetten rododendrongroepen (gefaseerd)
- In verband met aantasting van het parkbeeld moet het
afvalhout worden afgevoerd

- Hr Rozen (lei)
Beeld: laagblijvende of klimmende
bloeiende struik
Functie: sierwaarde, accent bij woning/muren
Maatregel: jaarlijkse vormsnoei:
- Eén maal per jaar snoeien, in voorjaar
- Bemesten
- Snoeiafval afvoeren naar depot

Hh Hagen

Beeld: heesters (1 soort) in strakke vorm

Functie: afscheiding van een ruimte

Maatregel: jaarlijkse vormsnoei:

- Twee maal per jaar snoeien
- Snoeiafval afvoeren
- Topiary vormsnoei

G Gras

Gk Kruidenlaag

Beeld: lage kruidachtige begroeiing in bos, langs water

Functie: open bosbeeld, variatie, zicht op water

Maatregel: verwijderen opslag in verband met lichtinval (1x/3 jr) + maaien:

- Jaarlijks controleren op gaten, eventueel aanvullen met grond
- Twee maal per jaar maaien, voor zomerbloei de eerste maaibeurt half juni, de tweede half oktober
- Voor verschraling van de berm maaiafval afvoeren

Gai Gazon (intensief)

Beeld: kort gemaaid gras

Functie: ruimtewerking, recreatief gebruik

Maatregel: maaien (26x/jr):

- Jaarlijks gaten in gazon egaliseren en bijzaaien
- Gazon van april tot en met september wekelijks maaien (26 keer per jaar)
- Maaiafval wordt fijn versnipperd, hoeft niet te worden afgevoerd

Gae Gazon (extensief)

Beeld: ruig gras met kruidachtigen

Functie: beeldbepalend

Maatregel: maaien (10x/jr):

- Jaarlijks gaten in gazon egaliseren en bijzaaien
- Gazon van half juni tot en met september wekelijks (na langste dag) maaien (10 keer per jaar)
- Maaiafval afvoeren (éénmalig)

- St Stinzenplanten
 St Stinzenplanten
 Beeld: voorjaarsbloeiers
 Functie: sierwaarde, accent tussen beplanting
 Maatregel: geen, geschikt voor verwildering

- W Water
 Ww Vijver
 Beeld: water
 Functie: beeldbepalend, ruimtewerking, spiegeleffect
 Maatregel: opschonen van bladafval:
 - Een keer per 15 jaar opschonen, ontgraven om vijver op diepte te houden
 - Jaarlijks verwijderen van bladafval en planten groei ter voorkoming van het dichtgroeien van het water

- Ww Waterloop
 Beeld: water
 Functie: ruimtewerking,, beeldbepalend, begrenzing, spiegeleffect
 Maatregel: opschonen van bladafval:
 - Een keer per 15 jaar opschonen, ontgraven om waterloop op diepte te houden

- Wo Oever/plasberm
 Beeld: moerassige strook met begroeiing op grens van talud en water
 Functie: beeldbepalend
 Maatregel: maaien:
 - Een keer per 4 jaar (opslag) maaien, in de periode oktober tot half november. Het maaien in de herfst zorgt voor vershraling waardoor verlanden wordt tegengegaan
 - Maaiafval moet worden afgevoerd naar depot

V Verharding

Vo Onverhard

Beeld: zandpaden

Functie: ontsluiting van park

Maatregel: machinaal onkruidvrij maken top laag (omzetten),
(1-2x/jr omzetten, 1-2x/jr slepen):

- Een keer per jaar top laag mechanisch onkruidvrij maken en egaliseren
- Eén keer per jaar kanten steken langs paden

W Verhard

Beeld: wegen

Functie: ontsluiting woning

Maatregel: egalisatie (incidenteel herstraten):

- Jaarlijks controleren op gaten en kuilen
- Incidenteel herstraten
- Twee keer per jaar kanten steken langs paden

BW Bouwwerken

BWp Priel

Beeld: markant gebouw

Functie: zitmogelijkheid in bos

Maatregel: jaarlijks onderhoud, schilderwerk:

- Jaarlijks controleren en waarnodig renoveren
- Een keer per 3 jaar schilderen van houtwerk

Bww Volière

Beeld: markant gebouw

Functie: houden van (sier)vogels

Maatregel: jaarlijks onderhoud, schilderwerk:

- Jaarlijks controleren traliewerk en waarnodig renoveren
- Een keer per 3 jaar schilderen van houtwerk

Bwb Brug

Beeld: markant element bij het water

Functie: verbinden van paden

Maatregel: jaarlijks onderhoud, schilderwerk (1x/3 jr):

- Jaarlijks controleren en waarnodig renoveren
- Een keer per 3 jaar hekwerk en houtwerk schilderen

Bwd Dam bij toegang

Beeld: markeren van entree park

Functie: afsluiten van park

Maatregel: jaarlijks onderhoud, schilderwerk (1x/3 jr):

- Jaarlijks controleren en waarnodig renoveren
- Een keer per 3 jaar schilderen hekwerk

Bwk Kas

Beeld: markant gebouw

Functie: houden van (sier)planten

Maatregel: jaarlijks onderhoud, schilderwerk (1x/3 jr):

- Jaarlijks controleren en waarnodig renoveren
- Een keer per 3 jaar schilderen raamwerk

BWm Tuinmuur

Beeld: markant element

Functie: begrenzen van open ruimte

Maatregel: jaarlijks onderhoud, voegwerk (1x/10 jr):

- Jaarlijks controleren en waar nodig renoveren
- Een keer per 10 jaar renoveren voegwerk

BWs Schuur

Beeld: markant gebouw

Functie: bergen van gereedschap

Maatregel: jaarlijks onderhoud, schilderwerk (1x/3 jr):

- Jaarlijks controleren en waarnodig renoveren
- Een keer per 3 jaar schilderen houtwerk

M Meubilair

Mb Banken

Beeld: parkmeubilair

Functie: zitgelegenheid

Maatregel: jaarlijks controleren:

- Jaarlijks controleren en waarnodig herstellen

Mf Fietsenrekken

Beeld: parkmeubilair

Functie: stalling fietsen

Maatregel: jaarlijks controleren:

- Jaarlijks controleren en waarnodig herstellen

Mp Papiermand

Beeld: parkmeubilair

Functie: afvalberging

Maatregel: wekelijks legen, jaarlijks controleren:

- Jaarlijks controleren en waarnodig herstellen

Mi Informatiebord

Beeld: parkmeubilair

Functie: informatie, educatie

Maatregel: jaarlijks onderhoud:

- Jaarlijks controleren en waarnodig herstellen

- Twee maal per jaar schoonmaken

Mv Verlichting

Beeld: markeren entree

Functie: verlichting, veiligheid

Maatregel: jaarlijks onderhoud:

- Jaarlijks controleren en waarnodig herstellen

- Twee maal per jaar schoonmaken armatuur

3.4 Meerjarenplanning

Code	afkorting van Latijnse naam
Orde	1 licht, <10 jaar oud, doorsnede <15 cm
	2 middel, 10-40 jaar oud
	3 zwaar, > 40 jaar oud, doorsnede >50 cm
Vorm	S Solitair
	L Laan
	LV Leivorm/knotvorm
Vitaliteit	++ goed
	+ redelijk
	- matig
	-- slecht
Waarde	* monumentale boom (geregistreerd)

Invoegen A3
bestand 318
418
beheerplan,
eenmalige
maatregelen
(blz 23 t/m 28)

Invoegen A3
bestand 318
418
beheerplan,
eenmalige
maatregelen
(blz 23 t/m 28)

Literatuurlijst

1. Ecologisch groenbeheer in de praktijk, ing. K.Boer, IPC Groene Ruimte Arnhem, september 1993
2. Aanleg en beheer van bos en beplantingen, P.R.Schutz, G. Van Tol, centrum voor landbouwpublicaties en landbouwdocumentatie, Wageningen 1982

Bijlagen

1. Kostenraming eenmalige maatregelen
2. Kostenraming meerjarenplanning
3. 318 A703 Maatregelenplan 1:500
4. 318 A704 Beheerplan 1:500
- 5.. Lijst coderingen

Bijlagen

1. Kostenraming eenmalige maatregelen

Bijlagen

2. Kostenraming meerjarenplanning

Bijlagen

3. 318 A703 Maatregelenplan 1:500

Bijlagen

4. 318 A704 Beheerplan 1:500

Bijlagen

5. Lijst coderingen

Lijst coderingen invoegen
A3 bestand 318 423

